

Recht op een identiteit?!

Samira Azabar – verschene op kifikif.be 19-03-2009

Filip de Winter hield vorige week bij de presentatie van zijn boek *Inch'Allah* een ongenueanceerd en warrig verhaal om aan te tonen dat er in West-Europa geen ruimte is voor het islamitische ideeëngoed. Hij benadrukt daarbij de scheiding van Kerk en Staat als een fundamenteel kenmerk van de Europese, moderne samenleving en keert tegelijk de rug naar de - 'middeleeuwse', achterlijke - islam (die hij ook met de metafoor van 'roofdier' aanduidt). Islam en Europese democratie zijn incompatibel –dat is de kern van zijn betoog. Dat is subtieler dan zeggen dat alle Arabieren moeten ophoepelen, maar niet minder efficiënt. Met zijn sloganeske verbeeldingskracht levert De Winter, eens te meer, een bijdrage aan het verbreden van de kloof tussen autochtone en allochtone gemeenschap. Zijn nefaste karikatuur over moslims -en de islam in zijn geheel- heeft zich intussen stevig vastgezet op het netvlies van de doorsnee Vlaming. Het idee dat de islam onverzoenbaar is met de Europese democratie, heeft De Winter nochtans niet zelf bedacht, maar geleend' uit de Burgermanifesten van Verhofstadt. Intussen is het idee –mede dankzij De Winter- wel volledig 'ingeburgerd' geraakt.

In zijn aanval op de islam slaat De Winter wild om zich heen en beseft hij blijkbaar niet dat hij de 'eigen', democratische waarden met de grond gelijk maakt: het recht op vrije godsdienstbeleving moet behouden blijven, volgens de VB-kopman, mààr de uitbouw van een islamitische zuil vindt De Winter een grens te ver. Versta ik het goed dat De Winter dus ook pleit voor de onmiddellijke opheffing van de katholieke, de vrijzinnige en de joodse zuil? Of bedoelt hij dat democratische grondrechten enkel *in theorie* voor iedereen gelden, en dat minderheden *in de praktijk* geen rechten hebben? Als Europeaan, Vlaming en moslima –met diep respect voor het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens- voel ik mij genoodzaakt om deze aanslag op onze democratische waarden aan te klagen. Eens te meer toont hij met zijn boek aan dat hij, en het politieke gedachtegoed dat hij vertegenwoordigt, zélf de grootste vijanden zijn van onze Europese democratie.

Onder meer door de aanslagen op 9/11, de daaropvolgende oorlogen in Irak, Afghanistan, en het aanhoudende conflict in Palestina hebben wij de voorbij 8 jaar een erg éénzijdig en verwrongen beeld van de Arabische wereld voorgeschoteld gekregen, vol religieus fanatisme, extremisme en fundamentalisme. Deze beeldvorming laat diepe sporen na en vormt de ultieme grondlaag waarin rechtse en racistische ideologieën goed gedijen. De Winter oogst waar al jaren gezaaid wordt, niet enkel door extreem-rechtse partijen maar ook door de zogenaamde 'democratische' politieke fracties. En door de verzamelde media.

De reductie van de islam tot moslimterrorisme en het vereenzelvigen van een moslim met een Bin Laden-aanhanger, versterkt de polarisatie tussen gemeenschappen die –hoe je het ook draait of keert- met elkaar zullen moeten leren samenleven. Wordt het dan geen tijd om te zoeken naar samenlevingsmodellen in plaats van naar slijtzwammen? Of vindt men daarvoor vandaag geen geïnteresseerde uitgevers?

En wat is nu het effect van dit discours op de moslimgemeenschap? Als Vlaamse moslima voel ik mij vaak voor een onuitvoerbare opdracht staan. Er wordt van mij verwacht dat ik mij 'integreer'. Tegelijk krijg ik permanent de boodschap dat mijn religie niet compatibel zou zijn met de Vlaamse samenleving waarin ik geboren ben. Blijkbaar kan ik alleen maar een volwaardige Vlaamse burger zijn als ik mijn religieuze identiteit verloochen –of alleszins in het openbaar geen blijk geef van mijn godsdienstbeleving. Maar hoe zit het dan met die vrije godsdienstbeleving?

Met mij, zijn vandaag vele jonge Vlaamse moslims op zoek gegaan naar wat de islam voor hen inhoudt. De waarden en gebruiken die ze meekregen van hun ouders bevredigen hen vaak niet -zij botsen op een generatiekloof in de vormgeving van hun geloof. Het zingevingskader van de eerste generatie moslim-migranten is veelal verweven met allerhande culturele gebruiken uit het thuisland. De tweede en derde generatie reflecteert in haar religieus discours meer en meer over de hedendaagse Europese bezorgdheden.

Jonge Vlaamse moslims vragen zich af wat het betekent om moslim te zijn in een sterk geseculariseerde context. Ze gaan op zoek naar het onderscheiden van culturele gebruiken en religieuze aspecten van hun geloof, zij vorsen naar een islam die een universeel karakter heeft. Ze willen volwaardige burgers zijn en ook dusdanig erkend worden- met alle plichten die daarbij horen, maar ook met alle rechten. Ze willen Europees burger zijn en tegelijkertijd hun religieuze en culturele eigenheid behouden. Deze identiteitsconstructie –waarbij jongeren hun geloofsleven in de Vlaamse samenleving 'nieuw' proberen vorm te geven- dient beschouwd te worden als een positief proces die de samenleving niet ondermijnd, maar juist versterkt!

Ook de hoofddoeken - een typisch element in de huidige moslimjongerencultuur – spelen dikwijls een significante rol in deze identiteitsconstructie. Voor velen is het een middel om hun 'ik' –moslim én Belg- vorm te geven. Verschillende auteurs (o.m. Tietze, Kanmaz, ...) wijzen er op dat de verhoogde zichtbaarheid –door het hoofddoek- juist een integratieaspect bevat: deze jonge moslims accepteren het idee dat ze Europese burgers zijn en stappen in de publieke arena om hun eisen en belangen kenbaar te maken.

Deze mensen zijn geen roofdieren, het zijn burgers die ernaar verlangen om respectvol behandeld te worden, vreedzaam te leven, een toekomst uit te bouwen voor zichzelf en hun kinderen. Inch'Allah.

Samira Azabar (°1985), educatief medewerker vzw Motief